

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სკოპინგის

დასკვნა № 81

06.10.2020

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: 5500 მ³ მოცულობის ნავთობპროდუქტების საცავის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება (20 000 ტონა წლიური ტვირთბრუნვის გაზრდა 60 000 ტონა წლიურ ტვირთბრუნვამდე);

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „პეტროკას ფიუელ სერვისიზ ჯორჯია“; ქ. თბილისი, ი.ჭავჭავაძის გამზირი N34, სართული N6;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ქ. თბილისი, აეროპორტის გზის მარცხენა მხარეს, „კავგვირაბმშენის“ ტერიტორიის მიმდებარედ;

განცხადების შემოსვლის თარიღი: 21.08.2020;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „გარემოსდაცვითი და შრომის უსაფრთხოების საგანმანათლებლო და საკონსულტაციო ცენტრი-ეკომეტრი“;

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში შპს „პეტროკას ფიუელ სერვისიზ ჯორჯიას“ მიერ წარმოდგენილია, ქ. თბილისში, აეროპორტის გზის მარცხენა მხარეს არსებული 5500 მ³ მოცულობის ნავთობპროდუქტების საცავის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების (20 000 ტონა წლიური ტვირთბრუნვის გაზრდა 60 000 ტონა წლიურ ტვირთბრუნვამდე) პროექტის სკოპინგის ანგარიში.

2009 წელს სამინისტროს მიერ შპს „ეარ ვისოლის“ 5500 მ³ მოცულობის (20 000 ტ წლიური ტვირთბრუნვით) ნავთობბაზაზე გაცემულია გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა N 000276 (ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა №33). ვინაიდან 2010 წელს მოხდა შპს „ეარ ვისოლის“ შერწყმა სს „ვისოლ პეტროლიუმ ჯორჯიასთან“, 2017 წელს სანებართვო მოწმობა გაიცა სს „ვისოლ პეტროლიუმ ჯორჯიაზე“ (გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა N 000272). 2017 წელს ზემოაღნიშნული ნებართვა კომპანიების ერთობლივი მომართვის საფუძველზე სს „ვისოლ პეტროლიუმ ჯორჯიასგან“ გადაეცა შპს „ეარ ვისოლს“, რომელმაც 2018 წელს შეიცვალა საფირმო სახელწოდება და ჩამოყალიბდა შპს „პეტროკას ფიუელ სერვისიზ ჯორჯიას“ სახელით. ზემოაღნიშნული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის საფუძველზე, „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ 48-ე მუხლის მე-4 ნაწილის შესაბამისად, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2020 წლის 21 იანვარს N2-294 ბრძანებით გაიცა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება.

2018 წელს სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ განხორციელდა შპს „პეტროკას ფიუელ სერვისიზ ჯორჯიაზე“ გაცემული გარემოზე ზემოქმედების ნებართვით გათვალისწინებული პირობების და გარემოს დაცვის სფეროში მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი ნორმების შესრულების მდგომარეობის გეგმიური შემოწმება, რომლის შედეგად გამოვლინდა გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშითა და N33 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით გათვალისწინებული პირობების დარღვევები. მათ შორის: რეზერვუარების სასუნთქ მილებზე არ არის განთავსებული ნახშირწყალბადების დამჭერი ფილტრები; ნავთობპროდუქტების საცავის ფაქტობრივი ტვირთბრუნვა შეადგენს წელიწადში 32 000 ტონა საწვავს, რაც არ შეესაბამება ნებართვით დადგენილ ოდენობას; სამინისტროსთან შეთანხმებული ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტში მოცემული გამოყოფისა და ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის წყაროების რაოდენობა არ შეესაბამება საწარმოში არსებულ მდგომარეობას და სხვა. აღნიშნული დარღვევების აღმოფხვრისათვის კომპანიას განესაზღვრა გონივრული ვადები სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის 2019 წლის 10 ოქტომბრის №001414 ადმინისტრაციული მიწერილობით.

2020 წლის 27 მაისს შპს „პეტროკას ფიუელ სერვისიზ ჯორჯიას“ მიერ გზშ-ის ჩატარების საჭიროების დადგენის მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილი იყო ნავთობპროდუქტების საცავის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების სკრინინგის განცხადება, რომელიც საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2020 წლის 29 ივნისის N 2-540 ბრძანების შესაბამისად დაექვემდებარა გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ნავთობპროდუქტების ბაზა მდებარეობს ქ. თბილისში, აეროპორტის გზის მარცხენა მხარეს, შპს „პეტროკას ფიუელ სერვისიზ ჯორჯიას“ საკუთრებაში არსებულ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე (ს/კ 01.19.26.002.038). წარმოდგენილი მონაცემების ელექტრონული გადამოწმების შედეგად დგინდება, რომ უახლოესი დასახლებული პუნქტი ტერმინალის საკადასტრო საზღვრიდან დაშორებულია დაახლოებით 800 მეტრით, ხოლო თბილისის საერთაშორისო აეროპორტის ცენტრალური შენობა დაახლოებით 250 მეტრით.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, ბაზარზე გაზრდილი მოთხოვნიდან გამომდინარე, იზრდება ნავთობბაზის წლიური ბრუნვა, შესაბამისად კომპანიას დაგეგმილი აქვს წელიწადში 20 000 ტონა საწვავის ნაცვლად, გასცეს 60 000 ტ/წელ საწვავი. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, აღნიშნული ტვირთბრუნვის ზრდა არ ითვალისწინებს ინფრასტრუქტურულ ცვლილებებს და აღნიშნული ზრდა ხორციელდება მხოლოდ საწვავის შემოტანის სიხშირის ზრდის ხარჯზე.

საწარმოს ტერიტორიაზე საწვავის მიღებისა და გაცემისთვის განთავსებულია 7 სხვადასხვა ზომის მიწისზედა რეზერვუარი, მათ შორის: 3 ცალი 1000 მ³ მოცულობის, 2 ცალი 200 მ³, ერთი 2000 მ³, ერთი 100 მ³ მოცულობის რეზერვუარი. საწარმოს ტერიტორია ასევე მოიცავს ისეთ ინფრასტრუქტურულ ობიექტებს, როგორცაა: 12 ცალი ტექნიკური წყლის სამარაგო რეზერვუარი, ადმინისტრაციული შენობა, საოპერატორო, ხანძარსაწინააღმდეგო სატუმბი

ოთახი (აღჭურვილი შესაბამისი გაგრილების და ქაფწარმომქმნელი სისტემებით), ავტოგზა, რეზერვუარების შესავსები 4 სატუმბი სადგური, ავტოცისტერნებში გასაცემი კუნძული, თვითმფრინავების გასამართი 3 სატუმბი სადგური, საწყობი, ნარჩენების განთავსების უბნები, ნავთობდამჭერი სეპარატორები და ნავთობპროდუქტებით დაბინძურებული ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობა, ასევე სარკინიგზო ლიანდაგი, შესაბამისი ესტაკადით, საიდანაც ხდება საწარმოს ტერიტორიაზე ვაგონ-ცისტერნებით საწვავის შემოტანა.

ტერიტორიაზე არსებული ნავთობპროდუქტების საცავი მიწისქვეშა მილგაყვანილობით, ჰიდრანტული სისტემით, დაკავშირებულია თბილისის საერთაშორისო აეროპორტთან. ბაზიდან აეროპორტამდე დამაკავშირებელი მილების საერთო სიგრძე შეადგენს 2000 მეტრს. აღნიშნული სისტემის შემადგენელი ნაწილია 21 გამმართველი ჭა, ოთხი მაღალი და ოთხი დაბალი წერტილით. მილგაყვანილობაზე სარემონტო სამუშაოებისთვის გათვალისწინებულია ორი მიწისქვეშა სარქველების ოთახი.

შპს „პეტროკას ფიუელ სერვისიზ ჯორჯიას“ ნავთობპროდუქტების საცავის ტერიტორიაზე შესამღებელია ორი ტიპის TS 1 და JET A-1 ტიპის საავიაციო საწვავის მიღება და გაცემა, რისთვისაც ფუნქციონირებს ორი განცალკევებული ხაზი, როგორც საწვავის მიღებისთვის, ასევე შენახვისა და გაცემისთვის. შესაბამისად, არ არსებობს საწვავის შერევის რისკი.

ტერმინალზე საწვავის მიღება ხდება სარკინიგზო მაგისტრალის საშუალებით, ცისტერნებით. ტერიტორიაზე შემოსვლის შემდეგ პირველ რიგში ხდება პლომბების მთლიანობის შემოწმება. იმ შემთხვევაში თუ პლომბებს დარღვევა არ აღენიშნება, საწვავის „დაჯდომის“ მიზნით, ხდება ვაგონ-ცისტერნების დაყოვნება. შემდგომ, ვაგონ-ცისტერნებიდან ხდება სინჯების ამოღება, რომელიც იგზავნება ტერმინალის ტერიტორიაზე არსებულ ლაბორატორიაში, სადაც მოწმდება საწვავის სხვადასხვა პარამეტრები. თუ პარამეტრები შეესაბამება სტანდარტებს, იწყება ვაგონ-ცისტერნების აზომვა და დაცლა. საწვავის მიღება ხდება შესაბამის რეზერვუარში, რომელიც საწვავის მიღების მომენტისთვის არ წარმოადგენს საწვავის გამცემ რეზერვუარს. საწვავის მიღების შემდეგ ხდება მისი დაყოვნება, სინჯების აღება რამდენიმე დონიდან, ლაბორატორიული კვლევის საფუძველზე საწვავის პასპორტის შედგენა და გაცემა.

სარკინიგზო ესტაკადიდან რეზერვუარებში ნავთობის განთავსების მიზნით მოწყობილია შესაბამისი მილსადენები. აღსანიშნავია, რომ ყველა რეზერვუარს გააჩნია გადავსების საწინააღმდეგო სასიგნალო მოწყობილობა.

ტერიტორიაზე განთავსებულია რეზერვუარების შესავსები, მიმღები სატუმბი სადგური, რომელიც შედგება ოთხი ტუმბოსაგან: ორი მათგანი არის 70 მ³/სთ-ში წარმადობის, ორი 50 მ³/სთ-ში (სარეზერვო). რაც შეეხება თვითმფრინავების გასამართ სატუმბ სადგურს, მის შემადგენლობაშია ორი 160 მ³/სთ ტუმბო, და ერთი 70 მ³/სთ წარმადობის ტუმბო. როგორც უკვე აღინიშნა, ტერიტორიაზე ფუნქციონირებს ავტოცისტერნებში გასაცემი კუნძული, რომელზეც მოწყობილია 50 მ³/სთ წარმადობის მქონე ტუმბო.

ნავთობპროდუქტების საცავის ტერიტორიაზე განთავსებულია წყლის 12 ცალი 50 მ³ მოცულობის სამარაგო რეზერვუარი, რომელთა შევსებაც ხორციელდება ტერიტორიაზე

არსებული ლიცენზირებული ქაბურღილიდან. აღნიშნული რეზერვუარები გამოიყენება სამარაგოდ, რომელიც საჭიროების შემთხვევაში შეიძლება გამოყენებული იქნეს როგორც ხანძარქრობისთვის, ასევე სხვა ტექნიკური საჭიროებებისთვის. სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგება ხდება ქალაქის წყალმომარაგების სისტემიდან, ასევე ბუტილირებული სახით. ობიექტზე წარმოქმნილი სამეურნეო-ფეკალური წყლების ჩაშვება ხდება ქალაქის საკანალიზაციო ქსელში. ხოლო, სანიაღვრე და ნავთობპროდუქტებით დაბინძურებული წყლები ჩაედინება ჩამდინარე წყლების გამწმენდ ნაგებობაში (PECOFacet-ის ფირმის (MAS მოდელი)), საიდანაც ჩაეშვება ქალაქის საკანალიზაციო ქსელში.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ტერმინალის ტერიტორიაზე იდენტიფიცირებულია მავნე ნივთიერებათა გამოყოფისა და გაფრქვევის 12 წყარო, მათ შორის: ნავთობპროდუქტების რეზერვუარები, ნავთობპროდუქტების მიღება-გაცემის სადგურები (უბნები) და ნავთობდამჭერი დანადგარი. საცავის ექსპლუატაციის ეტაპზე ატმოსფერულ ჰაერში გაიფრქვევა ისეთი მავნე ნივთიერებები როგორცაა: ნახშირწყალბადები და გოგირდწყალბადები.

საწარმოს ტერიტორიაზე წარმოიქმნება სახიფათო და არასახიფათო ნარჩენები, რისთვისაც დანერგულია ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების სისტემა. სახიფათო ნარჩენებიდან აღსანიშნავია, გამწმენდ ნაგებობაში დაგროვილი ნავთობის შლამი. ნავთობდამჭერიდან ამოღებული შლამი თავსდება შესაბამისად მარკირებულ, ჰერმეტიკულ კონტეინერში და შემდგომი მართვისთვის გადაეცემა უფლებამოსილ კომპანიას. აღსანიშნავია, რომ სახიფათო ნარჩენების განთავსების უბანი აღჭურვილია შესაძლო დაღვრის საწინააღმდეგო სისტემით, რომელიც უზრუნველყოფს დაღვრის შემთხვევაში სითხის შეკრებას.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის განთავსება, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ასევე სამგორის რაიონის ადმინისტრაციული ერთეულის საინფორმაციო დაფაზე. აღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით 2020 წლის 18 სექტემბერს სამგორის რაიონის გამგეობის ეზოში (ღია სივრცეში) გაიმართა საჯარო განხილვა. სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წარმომადგენელი, შპს „პეტროკას ფიუელ სერვისიზ ჯორჯიას“ და სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელი საკონსულტაციო კომპანიის წარმომადგენლები და სამგორის რაიონის გამგეობის წარმომადგენელი. დამსწრე საზოგადოების მხრიდან პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნები და მოსაზრებები არ გამოთქმულა. საჯარო განხილვის შემდეგ განხორციელდა საპროექტო ტერიტორიის ადგილზე დათვალიერება. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები არ ყოფილა წარმოდგენილი.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და

შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზმ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზმ-ის ანგარიშში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;

2. **გზმ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;

3. **გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზმ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

3.1 გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზმ-ის ანგარიშში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.

4. **გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**

- ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების საჭიროების დასაბუთება;
- არსებული საქმიანობის დეტალური აღწერა;
- დაგეგმილი ცვლილების დეტალური აღწერა (გზმ-ის ანგარიშით გათვალისწინებულ სიტუაციასთან შედარება, - ტერმინალზე განხორციელებული ტექნოლოგიური დანადგარების ცვლილების შესახებ ინფორმაცია);
- ტექნოლოგიური ციკლის დეტალური აღწერა;
- საქმიანობის ძირითადი მახასიათებლები (სიმძლავრე, მასშტაბი);
- ნავთობპროდუქტების საცავის ინფრასტრუქტურული ობიექტების, დანადგარებისა და ტექნოლოგიური მოწყობილობების დეტალური აღწერა;
- ნავთობპროდუქტების საცავის ტერიტორიაზე დამატებითი ინფრასტრუქტურული ობიექტების აღწერა;
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები: შესაბამისი დასაბუთებით (მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა);
- ტერიტორიიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლებამდე (მდებარეობის მითითებით), მდინარემდე, უახლოეს სამრეწველო ობიექტებამდე; ინფორმაცია 500 მ რადიუსში არსებული ობიექტების შესახებ;
- ტერიტორიის GIS კოორდინატები და Shp ფაილები;
- ნავთობპროდუქტების მიღება-გაცემის გეგმა-გრაფიკი, მიღება-გაცემის დეტალური აღწერა (ნავთობპროდუქტების მიღება-გაცემის სადგურების დეტალური აღწერა);
- საკომპრესორო-სატუმბი სადგურების დეტალური აღწერა;
- სარეზერვუარო პარკის დეტალური აღწერა, შესაბამისი თანდართული სქემით;
- რეზერვუარების ტიპები და მოცულობა („ნავთობის ბაზების უსაფრთხო ექსპლუატაციის შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის“ მე-11 მუხლის მე-2 ნაწილის

შესაბამისად ნავთობის ბაზის ტერიტორიაზე რეზერვუარების განთავსება გათვალისწინებული უნდა იქნეს ჯგუფების მიხედვით შესაბამისი სტანდარტების მოთხოვნათა დაცვით);

- სარეზერვუარო პარკის შემოზვინვის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 15 იანვრის #65 დადგენილებით დამტკიცებული „ნავთობის ბაზების უსაფრთხო ექსპლუატაციის შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის“ მოთხოვნების გათვალისწინების შესახებ ინფორმაცია;
- სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგება;
- სამეურნეო-ფეკალური წყლების მართვის საკითხები;
- სარეზერვუარო პარკის ტერიტორიაზე წარმოქმნილი სანიაღვრე და საწარმოო წყლების მართვის საკითხები;
- სარეზერვუარო პარკში ტექნოლოგიური მილგაყვანილობიდან შემთხვევით დაღვრილი ნავთობპროდუქტების მართვის საკითხები;
- გამწმენდი მოწყობილობის (ნავთობდამჭერი ან სხვ.) დეტალური აღწერა (სქემა; გამწმენდის ტიპი; პარამეტრები). გამწმენდი დანადგარის გაწმენდის მაჩვენებლები/გამწმენდი ნაგებობის ეფექტურობა და სიმძლავრე;
- გამწმენდ მოწყობილობაში წარმოქმნილი ნარჩენების მართვის საკითხები;
- ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებების დეტალური აღწერა;
- ინფორმაცია ხანძარსაწინააღმდეგო წყლების შესახებ;
- ნარჩენების დასაწყობების ადგილები და მათი მართვის აღწერა;
- ნარჩენების მართვის გეგმა;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა და საცავის სამუშაო გრაფიკი;

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედების შეჯამება, მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე ნავთობპროდუქტების საცავის ექსპლუატაციის ეტაპზე, ემისიები საწვავის მიღებისა და რეზერვუარებში განთავსებისას, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში და სხვა;
- ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება საცავის ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება 500 მეტრიან რადიუსში არსებული ობიექტების გათვალისწინებით, მათ შორის ატმოსფერული ჰაერისთვის (სრულყოფილად იქნეს შეფასებული მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე და სოციალურ გარემოზე);
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;

- ნიადაგის/გრუნტის ზედაპირული ფენის დაბინძურების მაღალი რისკის უბნების განსაზღვრა და დაბინძურებისაგან დაცვის შესაბამისი კონკრეტული პრევენციული/შემარბილებელი და მონიტორინგის ღონისძიებები;
  - ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
  - ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკებსა და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ;
  - შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
  - განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის კონკრეტული გეგმა-გრაფიკი, სადაც ატმოსფერულ ჰაერში ემისიების და ხმაურის გავრცელების მინიმუზაციის მიზნით ყურადღება გამახვილდება ატმოსფერული ჰაერის და ხმაურის მონიტორინგზე, საკონტროლო წერტილების (უახლოეს მოსახლესთან), მონიტორინგის სიხშირის და მეთოდის მითითებით;
  - ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
  - სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
  - გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- აღნიშნულ საქმიანობაზე გაცემული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის ერთ-ერთი პირობა ითვალისწინებდა რეზერვუარების სასუნთქ მილებზე ნახშირწყალბადების დამჭერი ფილტრების დაყენებას. თუმცა სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ვინაიდან საწარმოს გააჩნია ჰიდრანტული სისტემა რომელიც უზრუნველყოფს საწვავის სწრაფ, 2000 ლ/წთ-ში გაცემას, ავარიული სიტუაციების თავიდან აცილების მიზნით, ზემოაღნიშნული სტანდარტების შესაბამისად, ასეთი ტიპის რეზერვუარებისთვის მოთხოვნილია თავისუფალი ვენტილაციის სისტემა. აღნიშნულის დასაბუთების მიზნით, ანგარიშს თან ერთვის დანართი „საავიაციო საწვავი საშუალებების დიზაინი, მშენებლობა, გაშვება, მოვლა და ტესტირება (მე-5 გამოცემა)“. გზშ-ის დოკუმენტაციაში წარმოდგენილი უნდა იყოს სარქველებზე ფილტრების დაყენების შეუძლებლობის დასაბუთება, სისტემის ტექნიკური ანგარიში და შესაბამისი ექსპერტის დასკვნა;
- ნავთობპროდუქტების საცავის გენერალური გეგმა ექსპლიკაციით, სადაც დეტალურად იქნება მითითებული ყველა ინფრასტრუქტურული ობიექტის ტერიტორიაზე განთავსების ადგილი;
- ნავთობპროდუქტების საცავის განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა)
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით შპს „პეტროკას ფიუელ სერვისიზ ჯორჯიას“ მიერ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილ 5500 მ³ მოცულობის ნავთობპროდუქტების საცავის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების (20 000 ტონა წლიური ტვირთბრუნვის გაზრდა 60 000 ტონა წლიურ ტვირთბრუნვამდე) პროექტზე **სავალდებულოა გზმ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოპოვებული, შესწავლილი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.